

Ontsnappings simulatiespel

Deze pagina is niet voor de deelnemers bestemd.

Doel van het spel: Deelnemers kunnen zich beter inleven in vluchtelingen omdat ze kennismaken met (slechts) enkele van de conflicten en emoties die mensen op de vlucht meemaken.

Vorbereiding: Kopieer alle kaarten (26 kaarten, telkens 2 per pagina). Knip ze uit en leg ze klaar. Maak een stapeltje voor het verwachte aantal groepen. Alleen de spelleider(s) mag/mogen de kaarten uitdelen!

Procedure:

1. Deelnemers vormen groepjes van ca. 4 à 6 personen (tot 8 werkt het nog goed).
2. Leg de beginsituatie uit (zie hieronder). Leg uit dat tijd niet belangrijk is en dat er geen winnaar is. **Let op: Sommige situaties kunnen confronterend werken voor mensen met een vluchtgeschiedenis. Spreek dit misschien kort door met de betrokken personen. Indien er personen niet wensen deel te nemen, kunnen ze eventueel als spelbegeleiders worden ingezet.**
3. Elke groep krijgt kaart nr. 1. De groep moet daarna telkens een consensusbeslissing nemen om verder te kunnen gaan en een volgende kaart te kiezen.
Geef niet alle kaarten in één keer aan de groepen, maar geef als leerkracht (en spelbegeleider) de gekozen kaart aan de respectievelijke groep.
4. Als alle groepen bij de laatste kaart zijn, volgt een gezamenlijk gesprek.

Duur: ongeveer 30 à 40 minuten zonder inleiding en reflectie aan het einde van het spel.

Beginsituatie: Er is een ernstige crisis uitgebroken in Centraal-Europa. In jouw stad wordt hevig gevochten. Er is geen veiligheid meer en de openbare orde is grotendeels ingestort. Nu is ook je huis verwoest en zijn al je bezittingen verloren gegaan. Je hebt tijdelijk onderdak gevonden bij familie, maar dat is geen oplossing. Je ziet geen toekomst en besluit te vluchten.

Er is een gerucht dat Jordanië altijd veel vluchtelingen heeft opgenomen en daarom wil jij ook proberen om daarheen te vluchten. Maar helaas zijn alle vliegvelden in België gesloten ...

Jullie zijn een groep familieleden. Er zijn ook kinderen en grootouders in de groep en jullie willen bij elkaar blijven. Er moeten altijd beslissingen worden genomen tijdens een vlucht. Het is belangrijk dat jullie het eens zijn en bij elkaar blijven.

Inhoud: Het plot is natuurlijk fictief en zal hopelijk nooit werkelijkheid worden. De problemen die zich onderweg voordoen zijn echter vrijwel allemaal ontleend aan waargebeurde verhalen van mensen op de vlucht.

De volgende pagina is wél bedoeld voor de deelnemers

Ontsnappings simulatiespel

Beginsituatie: Er is een ernstige crisis uitgebroken in Centraal-Europa. In jouw stad wordt hevig gevochten. Er is geen veiligheid meer en de openbare orde is grotendeels ingestort. Nu is ook je huis verwoest en zijn al je bezittingen verloren gegaan. Je hebt tijdelijk onderdak gevonden bij familie, maar dat is geen oplossing. Je ziet geen toekomst en besluit te vluchten.

Er is een gerucht dat Jordanië altijd veel vluchtelingen heeft opgenomen en daarom wil jij ook proberen om daarheen te vluchten. Maar helaas zijn alle vliegvelden in België gesloten ...

Jullie zijn een groep familieleden. Er zijn ook kinderen en grootouders in de groep en jullie willen bij elkaar blijven. Er moeten altijd beslissingen worden genomen tijdens een vlucht. Het is belangrijk dat jullie het eens zijn en bij elkaar blijven.

Het plot is natuurlijk fictief en zal hopelijk nooit werkelijkheid worden. De problemen die zich onderweg voordoen zijn echter vrijwel allemaal ontleend aan waargebeurde verhalen van mensen op de vlucht.

Procedure:

1. Jullie vormen groepjes van ca. 4 à 6 personen.
2. Lees de beginsituatie grondig. Je kunt dit spel niet winnen of verliezen.
3. Elke groep krijgt kaart nr. 1. Jullie moeten telkens tot een consensus-beslissing komen om naar de volgende etappe te kunnen gaan en een volgende kaart te kiezen.
De spelbegeleider, in vele gevallen een leerkracht of begeleidend persoon, geeft jullie de kaart die jullie hebben gekozen. Lees de kaarten niet vooraf door, alvorens de optie te kiezen!
4. Als alle groepen bij de laatste kaart zijn, volgt een gezamenlijk gesprek over jullie ervaring. Afhankelijk van het gekozen parcours kunnen de ervaringen anders zijn.

Duur: ongeveer 30 à 40 minuten zonder inleiding en reflectie aan het einde van het spel.

1

Vanwege de gevaarlijke situatie in België wil je zo snel mogelijk vertrekken. Laten we naar Jordanië gaan, waar jullie hopelijk veilig zullen zijn.

Je moet nu een van de volgende opties kiezen:

optie A: De vluchtelingenorganisatie van de Verenigde Naties (UNHCR) is immers officieel verantwoordelijk voor alle vluchtelingen- en hervestigingskwesties, ook in Jordanië. Helaas weten we dat ze niet altijd snel werken ...

Je wilt er toch heen gaan en hervestiging aanvragen.

☆ Neem KAART 2

optie B: Een buurman vertelde je dat sommige van zijn familieleden heel snel naar Jordanië kwamen en daar nu veilig zijn. Hoe dat precies is gebeurd, wil de buurman (nog) niet onthullen. Maar één ding is duidelijk, het was niet goedkoop. Je schraapt al het geld bij elkaar dat je kunt en wilt er meer over te weten komen.

☆ Neem KAART 3

2

Helaas zijn alle VN-kantoren in België gesloten. Velen zeggen dat de Vluchtelingenorganisatie in Rome, Italië, open is en aanvragen accepteren.

Kom tot een overeenkomst:

OPTIE A: Je wilt proberen met de auto naar Italië te gaan.

Met de auto is niet helemaal veilig, maar het zou kunnen werken en biedt een beetje flexibiliteit.

☆ Neem KAART 4

OPTIE B: Je geeft de voorkeur aan een busreis naar Rome, omdat je anoniemer bent in een grote groep. Dit kan helpen bij grenscontroles.

☆ Neem KAART 5

OPTIE C: Je wilt meer weten over hoe de familie van je buurman zo snel in Jordanië is aangekomen. Je vermoedt dat een smokkelaar hierachter zou kunnen zitten, maar je wilt het uitproberen.

☆ Neem KAART 3

3

De buurman brengt je in contact met “Manni”. Manni zegt dat alles heel eenvoudig is. Hij garandeert je een veilige en snelle reis naar Jordanië. Kosten: 8000 EUR per persoon. Maar zoveel geld heb je niet.

Spreek een van de volgende opties af:

OPTIE A: Slechts twee van jullie vertrekken, en zullen dan proberen om de anderen via gezinshereniging terug samen te komen. Dit betekent maanden van scheiding, onzekerheid en gevaar.

☆ Neem KAART 23

OPTIE B: Je verkoopt alles wat je nog hebt en smeekt al je familieleden om genoeg geld bij elkaar te krijgen zodat jullie allemaal met Manni kunnen reizen.

☆ Neem KAART 17

OPTIE C: Je kiest alsnog voor de vluchtelingenorganisatie UNHCR.

☆ Neem KAART 2

4

De weg leidt je via Luxemburg en een stukje Duitsland naar Zwitserland. Je kwam de Zwitserse grens alleen over met veel smeergeld. Kort daarna hebben jullie ook een leuke band. Jullie moeten voortmaken en er is weinig tijd om te eten. Maar op de avond van de derde dag kom je moe en een beetje verward aan in Rome.

Zoals je ziet is Italië ook hard getroffen door de crisis. Het is gevaarlijk op de wegen.

Kom tot een overeenkomst:

OPTIE A: Je wilt overnachten in een veilig hotel, maar door de vele Duitsers, Belgen en Nederlanders die hier op dit moment zijn, zijn de prijzen enorm gestegen. Een overnachting kost 260 EUR per persoon!

☆ Neem KAART 6

OPTIE B: Je besluit in de auto te slapen en parkeert vlakbij een politiebureau.

☆ Neem KAART 7

5

De bus rijdt zonder problemen via Luxemburg en een stukje Duitsland naar Zwitserland. Maar daar wordt de bus tegengehouden door soldaten aan de Zwitserse grens. Niemand weet wat er aan de hand is. De bus wordt uur na uur opgehouden. De passagiers mogen niet uitstappen. Na bijna 12 uur wachten gaat de reis plotseling door. Nog steeds weet niemand wat de reden was. Uiteindelijk bereik je Rome laat in de avond. Zoals je kunt zien, is Italië ook zwaar getroffen door de crisis. Het is gevaarlijk op de wegen.

Word het eens:

OPTIE A: Je wilt overnachten in een veilig hotel, maar door de vele Duitsers, Belgen en Nederlanders die ook op de vlucht zijn, zijn de prijzen enorm gestegen. Een overnachting kost 260 EUR per persoon!

★ Neem KAART 6

OPTIE B: Je besluit in de wachtruimte van het busstation te slapen.

★ Neem KAART 7

6

De nacht in het hotel was goed. Het ontbijt was ook uitstekend, en ze vertelden je zelfs de snelste weg naar het kantoor van de vluchtelingen hulporganisatie. Viva Italia!

★ Neem KAART 8

7

De nacht was verschrikkelijk. Niemand kon uitslapen, de sfeer was prikkelbaar. De kinderen huilden en wilden naar huis. Zonder ontbijt dwaal je nu door door Rome en probeer je het kantoor van de vluchtelingenhulporganisatie te vinden. Het internet is overbelast en je moet je al vragend door de stad begeven. Je vindt het kantoor na een halve dag zoeken.

★ Neem KAART 8

8

De deuren van het VN-gebouw zijn op slot. Op een groot bord staat:

*L'ufficio è chiuso a causa del numero elevato di applicazioni.
Le nuove applicazioni sono accettate solo con l'ambasciata
del suo paese di origine.*

Kom tot een beslissing:

OPTIE A: Je besluit om voor het gebouw te kamperen. Dit is natuurlijk gevaarlijk, maar wat kun je doen? Er zijn hier tenminste al andere kampeerdere, je bent dus niet alleen.

★ Neem KAART 9

OPTIE B: Je probeert de locatie van het Belgische consulaat of de ambassade te bemachtigen.
Misschien ontdek je daar iets nieuws.

★ Neem KAART 10

9

Er komen elke dag meer kampeerders bij, maar er gebeurt niets. Jullie moeten een beurtrol nemen om jullie plaats te verdedigen. Na een week zijn de zenuwen er gespannen. Was het een goed idee om te vertrekken? Er is geen vooruit of achteruit.

Hoe voel je je?

☆ Neem KAART 11

10

Iemand waarschuwt je om niet naar de ambassade te gaan. Je zou gearresteerd kunnen worden. Dus ga je terug en kampeer je voor het gebouw van de vluchtelingenorganisatie. Er gaat een week voorbij zonder dat er iets gebeurt. Je zenuwen zijn gespannen. Je gedachten gaan tekeer. Er is geen vooruit en geen terug.

Hoe voel je je?

☆ Neem KAART 11

11

Op een ochtend in de tweede week verspreidt het nieuws zich als een lopend vuurtje: iedereen die vandaag naar het station 'Stazione di Roma Termini' komt zal worden hervestigd door de VN! Je kunt wel raden dat de stormloop enorm zal zijn.

Kom tot een overeenkomst:

OPTIE A: Je begeeft je onmiddellijk naar het station. De tijd is eindelijk gekomen ! Kamperen was intussen ondraaglijk geworden.

★ Neem KAART 12

OPTIE B: Je gelooft het nieuws niet. Waarom aan het station? Waarom vandaag? Er zijn geruchten dat iedereen die opdaagt gearresteerd zal worden. Je besluit te blijven.

★ Neem KAART 13

12

De geruchten deden al de ronde en ze bleken waar: Voor het station worden jij en alle andere kampeerders opgewacht door een groot contingent politieagenten. Ze zijn helemaal niet terughoudend. De Belgen worden gescheiden van de rest en met wapenstokken en geschreeuw naar de wachtende bussen begeleid. Het is pas tijdens de busreis dat de bestemming wordt meegedeeld: We worden teruggebracht naar België! Is dit wat ze in de media als PUSH BACK hebben betiteld?

Hoe gaat ieder van jullie hiermee om? Wat zijn de meningen?

★ Neem KAART

13

Je wacht nog twee weken buiten het gebouw. Dan kun je eindelijk je hervestiging aanvragen. Maar het gerucht gaat dat de verwerking een paar maanden kan duren. Je wordt naar een vluchtelingenkamp buiten de stad gebracht.

Het leven in het kamp is eigenlijk oké. Maar na 5 maanden word je onrustig. Hiervoor ben je niet gevlucht! Er is geen werk, geen school, geen afleiding, geen toekomst. Je wilt druk uitoefenen op de autoriteiten om iets te doen. Maar de ambtenaren spreken alleen Italiaans.

Kom tot een overeenkomst:

OPTIE A: Je gaat terug naar België. Een slecht leven thuis is nog altijd beter dan dit!

★ Neem KAART 26

OPTIE B: Je gaat illegaal werken om wat geld te verdienen. Je vindt werk, wij zijn tenslotte hardwerkende Belgen ...

★ Neem KAART 14

OPTIE C: Je vertrekt naar Jordanië! Jordanië!

★ Neem KAART 15

14

Na een jaar in het kamp krijg je te horen dat Jordanië geen vluchtelingen meer opneemt. Je krijgt een keuze:

OPTIE A: Je kunt in het kamp blijven, nog steeds zonder legale werkmogelijkheden. Je jonge leven staat op pauze. Er is nu wel een school, maar geen universiteiten enz.

★ Neem KAART 20

OPTIE B: Je pakt je spullen en probeert op eigen houtje verder te reizen. Er moet een manier zijn om in Jordanië te raken!

★ Neem KAART 15

OPTIE C: Je kunt terugkeren naar België voor een onzekere toekomst.

★ Neem KAART 1

15

Je bent zonder problemen op weg naar de Balkan. Maar daar stuit je op onverwachte moeilijkheden:

Op de ene deur van een openbaar toilet staat: **људи**, op de andere: **žene**. Welke gebruik je?

Kort daarna word je gearresteerd door de Kroatische politie. In de gevangenis ontmoet je een man die zegt dat hij je uit de gevangenis kan krijgen en je helemaal naar Turkije kan brengen. In ruil vraagt hij alleen een kleine gunst, zegt hij.

Kom tot een besluit:

OPTIE A: Je gelooft de man en vraagt hem om hulp.

★ Neem KAART 16

OPTIE B: Je wacht op je vrijlating. Maar dat kan betekenen dat je gedeporteerd wordt naar België ...

★ Neem KAART 20

16

Inderdaad: de volgende ochtend word je vrijgelaten. Een auto brengt je in één ruk, via Bulgarije, naar de Turkse grens. De man vraagt je om je paspoort en zegt dat hij met de ambtenaren wil praten. Even later is hij spoorloos verdwenen, en met hem de paspoorten! Dat was de “prijs” voor jullie vrijlating.

Wat wil je nu doen? Neem een beslissing:

OPTIE A: Je gaat naar de Belgische ambassade in Bulgarije en probeert nieuwe paspoorten te krijgen.

★ Neem KAART 24

OPTIE B: Je duikt onder en probeert in Bulgarije voet aan de grond te krijgen. Iemand zal die Belgen wel een baan geven! Toch?

★ Neem KAART 25

OPTIE C: Zelfs zonder paspoort ga je naar Jordanië. Zullen ze je wel binnenlaten zonder paspoort?

★ Neem KAART 19

17

Zoals afgesproken ontmoet je Manni 's nachts op een snelweg. Er zijn ook anderen die willen ontsnappen. De bagage wordt in een bestelwagen geladen. De passagiers stappen in een busje zonder ramen. Er is genoeg ruimte voor iedereen om op de grond te zitten, maar het is pikkedonker. De reis lijkt een eeuwigheid te duren ...

Een dag later ga je in Italië aan boord van een schip dat je naar Griekenland moet brengen. Griekenland, want de Balkanroute is afgesloten. Helaas is de bestelwagen met je bagage verdwenen. Je ziet je spullen nooit meer terug en hebt nu alleen nog wat je aan hebt. Wanneer je in Griekenland aankomt, is er niemand die op je wacht. De reis lijkt voorbij te zijn.

Je neemt een beslissing:

OPTIE A: Je blijft bij de andere vluchtelingen, ongeveer 15 mensen.

★ Neem KAART 18

OPTIE B: Je probeert alleen verder te komen.

★ Neem KAART 19

18

De Griekse politie arresteert je en neemt je mee naar een groot vluchtelingenkamp. Je blijft daar meer dan een jaar; je kunt niet vooruit of terug.

Je hebt het erg lastig met de openlijke haat die sommige inwoners laten zien. Je verstaat hun woorden niet, maar ze lijken slechte dingen over je zeggen. Je bent toch gewoon een Belg, en niet zo heel anders dan de Grieken? Maar je krijgt dat niet gezegd.

Hoe voel je je?

★ Neem KAART 20

19

Te voet, al liftend en met de bus ga je de komende weken op weg naar Jordanië. Je hebt het gehaald!

Bij de grens moet je enkel nog een formulier invullen:

OPTIE A: Wanneer je de tabel hebt ingevuld:

ما هو تاريخ ميلادك؟	ما هو مكان ميلادك؟	ما هو اسمك؟	ما اسم والدك؟

★ Neem KAART 21

OPTIE B: Als je hem niet helemaal hebt ingevuld:

★ Neem KAART 22

20

Op een gegeven moment werd je te duur voor de overheid en word je gewoon op straat gezet. Wat gebeurt er nu? Je hebt ondertussen gehoord dat vluchten door Turkije ook heel onzeker is geworden.

Neem een beslissing:

OPTIE A: Je gaat terug naar België en hoopt op betere tijden.

★ Neem KAART 26

OPTIE B: Je wilt je nog steeds in veiligheid brengen in Jordanië. Dus begin je aan de gevaarlijke reis.

★ Neem KAART 19

OPTIE C: Je probeert illegaal voet aan de grond te krijgen in de streek. Iemand zal die betrouwbare Belgen wel werk geven! Toch?

★ Neem KAART 25

21

Gefeliciteerd! Jullie zijn nu geregistreerde vluchtelingen in Jordanië. Iedereen krijgt een lichtgroene kaart (vluchtelingenidentiteitskaart). Iemand zal je tonen hoe je familieleden kunt aanvragen om zich bij je te voegen. Je krijgt een container toegewezen in een groot vluchtelingenkamp. De zon is gloeiend heet en er is geen enkele boom in het hele kamp die schaduw kan bieden. Douches en toiletten liggen op 10 minuten lopen.

Alles is vreemd - taal, eten, klimaat, dagelijks ritme - gewoon alles. Plus de benauwde omstandigheden in de accommodatie ... en de verveling. Want er is niets te doen; werken is taboe voor vluchtelingen. In de container naast je woont een aardig gezin. Trots laten jullie je lichtgroene vluchtelingenpasjes. Ze reageren verbaasd: ze hebben zelf lichtblauwe. De tekst lijkt ook verschillen te hebben; Helaas kan niemand van jullie het lezen.

Wat voel je?

★ Neem KAART 25

22

Sorry, er is geen manier om dit formulier te omzeilen. Het moét ingevuld geraken.

De grensbeambte wordt ongeduldig en scheldt je luid uit omdat omdat het formulier nog steeds niet correct is ingevuld. Jullie voelen je net kleine kinderen die niet kunnen lezen of schrijven. Vraag iemand om hulp! Bedenk iets!

Als niets helpt: Misschien is de ambtenaar om te kopen?

★ Neem KAART 19

23

De scheiding is moeilijk. Degenen die achterblijven willen een onopvallend leven leiden, onder de radar, om de aandacht van de autoriteiten te vermijden. De personen die willen vluchten bereiden zich voor op een zware reis.

Wat pak je eigenlijk in als je op reis gaat naar het onbekende? Je kunt 3 voorwerpen meenemen die je zelf kunt dragen. Wat neem je mee?

★ Neem KAART 17

24

De Belgische ambassade ziet jullie als verraders want jullie hadden het land niet zomaar mogen verlaten! Misschien hadden sommigen onder jullie wel opgeroepen kunnen worden voor de opnieuw ingevoerde dienstplicht? Jullie worden gearresteerd en als gevangenen teruggebracht naar België.

Maar omdat de Belgische gevangenis overvol zitten, laten ze jullie gaan. Helaas is er geen huis maar waar je naartoe kunt ... Dus waarheen?

Hoe voel je je?

★ Neem KAART 1

25

Op een dag loop je langs de vitrine van een elektrowinkel. Op een televisietoestel zie je op het nieuws dat je buurt thuis zwaar wordt beschoten. Je herkent enkele straten en wat er van overblijft.

Helaas versta je geen woord van wat er wordt gezegd. Je probeert meteen contact op te nemen met je dierbaren via WhatsApp of Skype maar tevergeefs. Er lijkt thuis geen internet te zijn. De volgende 6 dagen heb je ook geen succes. Geen teken van leven van je familieleden. Minuut na minuut staar je naar je mobiele telefoon. De zorgen slokken je bijna op. De gedachte komt bij je op, om terug te gaan.

Hoe voel je je?

☆ Neem KAART 26

26

Je hebt het einde van het simulatiespel bereikt.

reflecteer als groep. Hier zijn enkele hulpvragen:

1. wat was het moeilijkste aspect?
2. wat was verrassend?
3. wat vond je van de onzekerheid over de volgende etappes?
4. hoe kunnen we de vluchtelingen in ons land beter begrijpen?